

SLOVENIJA, MOJ DOM BREZ MEJ!

V Sloveniji je v prvih dneh meseca julija potekal niz dogodkov, v katerih je Slovincem po svetu posvečena posebna pozornost.

Kot uvod v opis teh srečanj in prireditev, povzetih predvsem iz različnih medijev, ki so o njih poročali, vam posredujemo nekaj besed, ki jih je na Vseslovenskem srečanju v Državnem zboru izrekel ustavni sodnik ddr. Klemen Jaklič:

“Vprašam se, kaj je domovina? V svojem bistvu domovina pomeni sprejetje. Sprejeti ste s strani domovine, ker ste Slovenka, ker ste Slovenec, ker ste državljan in državljan-ka. To brezpogojno sprejetje je temeljna pravica in dolžnost, ki jo je domovina dolžna izpolniti. Ali to domovina uresniči v praksi? Večinoma ne.

Z domovino upravljamo ljudje. Ljudje smo bitja, ki nismo moralno prefektna. V praksi pomeni, da tega sprejetja, ki bi moralo biti, ni. A to obenem pomeni da imate vi vso pravico svoje mesto v domovini zahtevati, kajti vi ste z domovino zvezani neposredno, nimate posrednika. Vaša vez z domovino je izvirna. Svojo pravico zatorej terjate od teh, ki upravljajo z domovino. Pogumno, brez zadržkom, kritikam navkljub. Pogumnim pripada življenje in pogumnim pripada mesto, ki ga je domovina dolžna vsakemu svojemu zagotoviti.” ... (ddr. Klemen Jaklič, ustavni sodnik; XVIII. Vseslovensko srečanje v DZ, 4. 7. 2019)

Praznik slovenske državnosti v Gorici

Slovenija je praznovala dan državnosti in 28. obletnico osamosvojitve. Da bi primerno proslavilo obletnico, se je množično občinstvo zbralo v petek, 28. junija 2019, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž na poletnih Srečanjih pod lipami. Večer, ki se je pričel z Zdravljico, sta organizirala kulturni center in Krožek Anton Gregorčič v sodelovanju s Svetovnim slovenskim kongresom - Konferenco za Italijo in Knjižnico Dušana Černeteta. Martina Valentinčič, ki je večer povezovala, je pozdravila predsednika argentinske krovne organizacije Zedinjena Slovenija Jureta Komarja in njegovo sodelavko Marjano Poznič, dekana Marijana Markežiča, ki je v cerkvi sv. Ivana v Gorici daroval sv. mašo za domovino, deželnega svetnika Igorja Gabrovca in števerjansko županjo Franco Padovan. Uvodoma sta spregovorila tudi predsednik Konference za Italijo pri Svetovnem slovenskem kongresu Karlo Bresciani in predsednik Svetovnega slovenskega kongresa Boris Pleskovič.

Pleskovič je nato prepustil oder argentinskim maturantom, ki so večer obogatili ter s svojimi recitacijami, petjem in plesom predstavili svoje življenje in delovanje v

Argentini - “Prišli smo iz daljne Argentine v domovino svojih dedov in pradedov. Oni so se od tebe ločili, a so lepe spomine nate ohranili in ustvarili košček Slovenije v tujini ..., niso obupali in so ostali zvesti narodu, zvesti domovini, zvesti Bogu”. Nastop je vseboval tipične argentinske ples s primesmi slovenskih melodij.

Večer se je nadaljeval s pogovorom med časnikarko Eriko Jazbar in slovenskim zgodovinarjem in novinarjem Jožetom Možino. Moderatorica je o gostu, ki je bil že večkrat v kulturnem centru, povedala, da je to “človek, ki diha kri Slovenije, živi in dela v Ljubljani, s srcem je na Vipavskem. Ima odnos do našega prostora, do zamejstva”. Možina je priznal, da svoj odnos do slovenstva goji že od nekdaj: “Veliko mojih prednikov je s posebno prizadevnostjo gradilo slovenstvo in ostajalo zvesto Sloveniji, čeprav je živelo pod Jugoslavijo ali izven njenih meja, v Italiji. Slovenstvo se je gradilo v pristnem odnosu do literature - na tak način, z razpoznavno vlogo svojega jezika, se človek čuti Slovenca”.

Katja Ferletič
NOVI GLAS (odlomki)

Seja Sveta vlade za Slovence po svetu

Svet vlade RS za Slovence po svetu se je letos spet zbral na delovnem posvetu in seji, ki sta potekala 1. in 2. julija 2019 v Ljubljani. Svet sestavljajo predstavniki skupin Slovencev, ki bivajo na različnih koncih sveta in se letno sestaja z namenom, da Vlado opozori na težave in izzive, s katerimi se ti Slovenci srečujejo v državah, kjer bivajo.

Prvi dan je potekal delovni posvet, pod organizacijo in vodstvom dr. Zvoneta Žigona in Suzane Martinez iz Urada za Slovence po svetu. Sestanek je predstavnikom slovenskih skupnosti po svetu nudil priložnost, da svoje poglede in težave na področju izbranih tem neposredno predstavijo zastopnikom raznih ministrstev, ki se s temi problematikami ukvarjajo in so bili prisotni na posvetu.

Naslednji dan je potekala slavnostna seja. Običajno se te seje udeleži predsednik vlade RS, tokrat naj bi to prvič storil g. Marjan Šarec, a žal zaradi obveznosti zunaj države ni bil prisoten. Zaključke in priporočila, ki so bili sprejeti na delovnem posvetu, so člani Sveta zato posredovali ministru Petru J. Česniku.

XVIII. Vseslovensko srečanje v Državnem zboru

4. julij 2019. Sloven'c, tvoja zemlja je zdrava..., pa vendar mladi odhajajo, je naslov srečanja rojakov iz zamejstva in vsega sveta, ki je že osemnajstič potekalo v veliki dvorani parlamenta. Gre za tradicionalno srečanje, ki je lani zaradi predčasnih parlamentarnih volitev odpadlo in si je letos zadalo izzivalno tematiko: katere ukrepe bi morala sprejeti država, da bi mlade spodbujala k vračanju iz tujine domov.

V uvodnem delu so zbrane nagovorili politiki. Predsednik državnega zbora Dejan Židan je med drugim poudaril, da letos praznujemo pomembne obletnice, tudi 100. obletnico priključitve Prekmurja matični domovini. »Naroda ne definira genetski zapis, pač pa jezik in kultura ter pripadnost narodni skupnosti«, je poudaril in menil, da Slovenci imamo ljubezen do svojega jezika in kulture, ki jo moramo ohranjati tudi v prihodnje, še vedno pa nam manjka samozavesti.

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Peter Česnik, tudi sam v mladih letih izseljen v Avstralijo. »Pa vendar«, je poudaril, »je vse združevala slovenska kultura in slovenski jezik, ki se je ohranjal vsa leta in ostal živ.« Prav v tem prostoru, v parlamentu, se sprejemajo slovenski zakoni, vendar je še vse preveč administrativnih ovir, ki preprečujejo, da bi se Slovenci bolj odločali za povratek v svojo domovino, je povedal Česnik in se ob tem zavzel za poenotene ter bolj učinkovite standarde, tudi znotraj EU.

Prek videopovezave je zbrane nagovorila dosedanja predsednica komisije za odnose s Slovenci po svetu, ki je ta teden nastopila mandat evropske poslanke Ljudmila Novak. Menila je, da je pridobivanje izkušenj vedno dobrodošlo,

vendar izguba mladih prehud udarec za Slovenijo, ki se srečuje z demografskim izzivi. Zato si želimo stvarno politiko, je poudarila, in da bi čim več Slovencev našlo svojo priložnost za delo doma.

Kot uvodni razpravljalci so nastopili ustavni sodnik prof. ddr. Klemen Jaklič, izredni profesor računalništva na Univerzi Stanford v Kaliforniji, raziskovalec in soustanovitelj fundacije ASEF dr. Jure Leskovec, parlamentarna asistentka v Evropskem parlamentu mag. Nežka Figelj in sekretar na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu doc. dr. Dejan Valentinčič. Jaklič je poudaril, da država nima sistemskega pristopa do izobraževanja kadrov na vrhunskih svetovnih univerzah in to na ključnih področjih, ki bi državo popeljala daleč naprej, k napredku na področju pravne države, gospodarstva, upravljanja države, vrhunskih znanosti in kulture. Leskovec je dodal, da bodo mladi vselej odhajali po nove priložnosti in bi bilo škoda to preprečiti, a ne smemo izgubiti stika z njimi ter si prizadevamo, da bodo navezani z domovino in bodo z njo vedno imeli stik. Figljeva je podčrtala, da ji je oddaljitev od domačega okolja omogočila prečistiti svojo opredelitev narodne identitete. Valentinčič pa je med drugim dejal, da države, ki imajo odnose z diasporo dobro urejene, veliko naporov vlagajo v spodbujanje povratništva.

V nadaljevanju razprave so sodelovali rojaki iz zamejstva, Evrope in drugih delov sveta. Srečanje je obogatil glasbeni program pevske skupine Dekleta Smrtnik z avstrijske Koroške.

RADIO OGNJIŠČE

NUK - razstava “Sosedje Slovenci - Slovenci na Hrvaškem”

V četrtek, 4. julija 2019 popoldan, je bila v Veliki čitalnici NUK slavnostno in v prijetnem vzdušju odprta razstava Sosedje Slovenci - Slovenci na Hrvaškem.

Na razstavi, ki jo NUK pripravlja v sodelovanju z Inštitutom za narodnostna vprašanja je prikazano, kje vse Slovenci na Hrvaškem živijo, kakšna je njihova povezanost in aktivnost v društvih, izpostavljenih je pa tudi nekaj vidnih pripadnikov slovenskega naroda, ki so živeli in delovali na Hrvaškem.

Kar ena petina slovenskega narodnega telesa ne živi v matični domovini, dobršen del Slovencev prebiva tudi v štirih sosednjih državah. Na Hrvaškem živi po zadnjih podatkih nekaj več kot 10.000 rojakov in imajo status nacionalne manjšine,

devet tisočim je slovenščina tudi materni jezik. Dejavno so povezani v 17 društvih, ki so temelj za ohranjanje in varovanje slovenske identitete, kulture in jezika na Hrvaškem.

Povod za razstavo Sosedje Slovenci - Slovenci na Hrvaškem je visok jubilej zagrebškega slovenskega društva. Z njo se prikazuje del bogastva, ki ga slovenskemu narodu prinašajo rojaki izven matične domovine.

Avtorici razstave sta Helena Janežič iz NUK in dr. Barbara Riman z Inštituta za narodnostna vprašanja. Razstava je postavljena v Razstavni dvorani NUK in bo na ogled na voljo do 5. oktobra 2019. Fotografije z odprtja je posnel Maj Blatnik. (NUK).

Pesmi mojih domovin

Zlati zaključek četrta pa je bil koncert basbaritonista Marcosa Finka v Slovenski filharmoniji, ob spremljavi pianista Nejca Lavrenčiča. Pod naslovom “Pesmi mojih domovin - slovenski in argentinski samospeli” je koncert privabil polno dvorano poslušalcev, med njimi seveda veliko številno argentinskih rojakov.

V prvem delu, argentinski samospeli, ki so s svojo značilno energijo zelo navdušile

slovenske poslušalce. Sledile so slovenske pesmi, Marcos je publiko prav posebno navdušil s tistimi bolj hudomušnimi, ki jih zna tako doživeto izvajati.

Vmes smo pa lahko poslušali tudi dve deli (eno slovenskega ter drugo argentinskega skladatelja) za klavir solo.

Marcos je večer -po več dodatkih- zaključil s pesmijo, ki mu je zelo ljuba: cela dvorana se mu je pridružila pri narodni Kje so tiste stezice in tako zaključil večer s spodbudnim verzom: “bom naredil stezice, kjer so včasih bile!”.

SLOVENIJA, MOJ DOM BREZ MEJ!

Tabor Slovencev po svetu

LJUBLJANA – ŠENTVID (nedelja, 7. julij 2019, RV)

V Zavodu sv. Stanislava je danes potekal 26. tabor Slovencev po svetu. Najprej je bila v zavodski cerkvi Zavoda sv. Stanislava sveta maša, ki jo je daroval ljubljanski pomožni škof msgr. Anton Jamnik. Zatem pa je v zavodski dvorani sledila akademija z umetniškimi programom, ki so ga pripravili: Oktet Jurij Dalmatin; dijaki iz Argentine RAST 48 in kitarist ter folklorist David Bajda. Sledila je akademija z naslovom: »Spoznal sem Slovence po svetu«, na kateri so sodelovali dr. Renato Podbersič, Helena Janežič, dr. Zvone Žigon. Moderiral jo je Federico Potočnik. (Vatican news).

“Hodimo kot občestvo, kot prijatelji. To je tisto kar daje človeku moč. V današnjem času je nevarnost, da je človek ob vseh komunikacijah, internetu, facebookih, instagramih, twiterjih, strašno sam. Bodimo prijatelji, molimo drug za drugega.” “Bodite radi, to kar ste! To, da si in kar si, je božji dar tebi; to kar boš naredil iz sebe pa je tvoj dar bližnjim in Bogu.” (škof Anton Jamnik)

Prav posebno ganljiv je bil trenutek, ko so člani okteta Jurij Dalmatin -februarja letos so bili na obisku v Argentini- zapeli našo izseljensko himno “Slovenija v svetu”. Poskrbljeno je bilo tudi za to, da so vsi prisotni imeli na razpolago besedilo in so tako petje ne le poslušali ampak tudi spremljali. Stojte in z navdušenjem, kot se zapoje himno!

Srečanje, ki vliva veselje in upanje

Redkokdaj pridemo skupaj Slovenci iz tako različnih krajev, kot se dogaja okrog praznovanja Dobrodošli doma. Posebej prijetno je poslušati slovenski jezik v vseh svojih različicah - italijanska slovenščina, koroška, ameriška, francoska, argentinska, avstralska. Na koliko načinov zveni slovenska beseda lahko lepo! Pa vendar, nas Slovencev zunaj matične domovine ne združuje le pisan naglas, ampak tudi zgodovinski in civilizacijski okvir, ki nas definirajo kot to, kar smo. Po že kratkih medsebojnih pogovorih lahko ugotovimo, da smo zamejski in izseljenski Slovenci podobni med seboj in hkrati različni od teh, živčih v domovini. Sprva te preseneča koliko je teh razlik. Neizogibno se vprašamo zakaj. Če smo v celotni zgodovini do 2. svetovne vojne živeli skupaj, moramo razlog za te razlike iskati v povojnem času, ko so se naše poti razšle. Medtem ko je znanje o našem narodu in domovini na tujih tleh cvetel v šolah, klubih in aktivnostih, se je na domačih tleh moral podrediti jugoslavizaciji, kar je v praksi pomenilo zmanjšanje posebnosti vsake republike in vsiljevanje skupnih - izmišljenih vrednot, mitov in navad, v naravnem nasprotju z ohranjanjem naše dediščine, kaj šele vere. Dve generaciji sta doživljali načrtno postavljanje Slovenije ob rob, danes pa so ljudje posledično manj navezani na domovino in ne govorijo o njej s takim žarom, kot smo ga vajeni drugod. Večkrat so mi rekli, da smo morali priti mi, izseljenci, da so doma ponovno začutili pripadnost rodni grudi.

Ključna ugotovitev torej je kako pomembne so slovenske skupnosti zunaj Slovenije za sam razvoj narodovega značaja. Na nek način je Slovenija zapostavila in mestoma pozabila svojo identiteto. Naša naloga in hkrati čast je, da s svojo pokončnostjo in veseljem do življenja s temi vrednotami ostanemo kašipot, na katerega se kot na steber lahko drugi naslonijo v trenutkih dvoma, ko se ne najdemo ali ko želimo ponovno odkriti kdo kot narod smo in kam želimo iti.

Takšna srečanja vlivajo veselje in upanje, da je jedro slovenstva živo in ostaja ključen organ naše skupnosti doma in po svetu. Tako naj ostane še dolgo! Mi pa se vidimo naslednje leto, zagotovo!

Federico Potočnik

Nogometno prvenstvo Slovencev po svetu

Nacionalni nogometni center Brdo je pretekli vikend gostil turnir izseljencev Dobrodošli doma 2019, 6. svetovno prvenstvo Slovencev po svetu. Na njem so nastopile ekipe Slovencev iz Argentine, Avstrije, Nemčije in Srbije.

Prvi nogometni turnir izseljencev sega v leto 2001, tokrat pa so se Slovenci že šestič zaradi nogometa vrnil v Slovenijo. Cilj prvenstva je namreč druženje mladih Slovencev, rojenih v svetu, da prek nogometa ohranjajo povezavo s svojo domovino, Slovenijo. Šesto svetovno prvenstvo, kot mu pravijo sami, se je odvijalo v Nacionalnem nogometnem centru, ki je tako še bolj simbolično potrdil svojo vlogo domicilja slovenskega nogometa.

Največ nogometnega znanja so prikazali Slovenci iz Argentine, ki so v finalu strli Srbijo s 5:0, čeprav je Srbija tekmo v skupini, kjer so se pomerili vsak z vsakim, dobila z minimalno razliko 1:0. (NZS)

Žoga se je zavrtela preko morja...

... in 29. junija so se izpolnile želje: potovati v Slovenijo in igrati nogomet z reprezentan-

co “Zedinjena Slovenija”. Priprava za ta cilj je začela že 7 mesecev prej.

Turnejo so sestavljale dve prijateljski tekmi z ekipama ND Bilje in NK Radomlje in štiri igre za »6. svetovno nogometno prvenstvo Slovencev po svetu«, ki je bil največji cilj tega potovanja.

V Slovenijo smo prišli 30. junija. Nastanili smo se v Dijaškem domu Poljane in še isti dan imeli lahek trening, da smo malo prebudili noge pod dvodnevno potovanju.

Prvo prijateljsko tekmo smo doživeli 1. julija proti NK Radomlje, izgubili smo 5-1. Poznala se je razlika med obema moštvoma: oni profesionalci in mi amaterji. Veselili smo se igre, v kateri smo kot ekipa čutili, da lahko oddamo vse na igrišču.

3. julija je začel turnir. Sedež tekmovalj je bil v centru NZS v Brdu pri Kranju, prostori so bili čudoviti in so nas zelo lepo sprejeli, vse je bilo izvrstno! Pri prvem srečanju proti Avstriji smo zmagali 4-0, v drugi tekmi pa 3-0 proti Nemčiji. S tem smo si zagotovili mesto v finalu.

7. julija smo igrali finalo proti Srbiji in zmagali 5-0, s tem rezultatom smo zaključili

turnir kot PRVAKI. V življenju se nisem mogel zamisliti takega veselja, da bom z argentinsko - slovensko reprezentanco zmagal na turnirju v Sloveniji! Zelo lepo smo skupno praznovali, ko so nam podelili pokal! Potem smo se še ohladili v bazenu in odšli do društva Slovenija v Svetu, kjer smo pokazali pridobljeni pokal.

Drugi dan smo imeli prosto in smo se s skupino odpeljali v Portorož.

V torek, 9. julija, smo odigrali zadnjo igro s profesionalci ND Bilje. Bili smo utrujeni po napornih dneh in smo bili premagani. Po igri in po kosilu so se nekateri že vrnili v Argentino, drugi smo ostali še za par dni v Sloveniji, da smo lahko uživali lepote naše druge domovine.

Iskreno se zahvaljujem g. Matiju Jakošu in g. Alanu Skubicu za organizacijo potovanja, še posebej pa g. Heriju Zupanu, ki je mentor in prvi navdušenec teh doživetij.

Želja je, da v bodoče ponovimo take izkušnje in navdušimo najmlajše v to »strast« do nogometa v deželi naših prednikov.

Danilo Bonino Lipušček

Dobrodošli doma

Prireditel “Dobrodošli doma” je letos potekala v Radovljici v soboto, 6. julija.

Sobotno popoldne je minilo v spremljanju podelitve nagrad za diplomska, magistrska oz. doktorska dela na temo Slovencev v zamejstvu in po svetu, okrogle mize z naslovom Zgodbe uspešnih Slovencev, ki jo je moderirala Erika Jazbar, ter programa na 'glavnem odru', ki je z moderatorko Edito Žugelj potekal v priložnostnem šoturu na vrtu Grajskega parka in ki so ga za nas pripravili člani slovenskih skupnosti iz Evrope (pretežno iz območja nekdanje Jugoslavije), posebno lep nastop pa so - že tradicionalno - pripravili argentinski Slovenci, ki so tvorili letošnjo skupino maturantov Rast 48. Vsi nastopajoči so zaključili uradni del programa z Avsenikovo Slovenija, od kod lepote tvoje, sledil pa je koncert skupine Manouche. (Rafaelova družba)

Slovenske korenine

Srečanja Slovencev po svetu z rojaki v domovini “Dobrodošli doma” se udeležujem že osem let, odkar na Radiu Veseljak pripravljam oddajo Slovenija brez meja. To je zame kot novinarko čudovita priložnost za spoznavanje rojakov z vseh strani sveta,

hkrati pa njihove pripovedi zabeležim za radijsko oddajo ter poslušalcem omogočim spoznavanje in širjenje zavedanja o velikem delu našega naroda, živčega zunaj meja domovine. Pogosto zelo ganljive življenjske zgodbe, ki mi jih zaupajo izseljenci, zamejci, zdomci in povratniki, pa imajo velik vpliv tudi na moje vedenje, razmišljanje, zavedanje in delovanje, na mojo rast in razvoj.

Letos je bilo moje doživljanje srečanja Dobrodošli doma malce drugačno, saj sem prireditel v Radovljici povezovala. Kljub temu ni manjkalo pristrčnih srečanj s Slovencev in Slovenci z vsega sveta, ki sem jih med svojim delom spoznala v minulih letih. Med njimi je tudi vsako leto več argentinskih Slovencev vseh generacij, od najstarejših do mladih. Kot vedno so me s svojim nastopom in mladostnim entuziazmom navdušili abiturienti; letos je bila v Sloveniji že 48. generacija dijakov slovenskega srednješolskega tečaja. Neredko se mi zgodi, da z leti dela spoznavam cele družine: enkrat pride v Slovenijo dedek, naslednje leto vnukinja, potem hči, nečak ... in včasih sem prav presenečena, ko skupaj odkrivamo vse te povezave. In ne glede na to, da smo se rodili in odraščali na

različnih koncih zemeljske oble, v različnih družbah, se počutim globoko povezano s številnimi rojakinjami in rojaki. Kot bi nas povezovala nevidne in močne korenine, ki jih ne morejo pretrgati ne kruti dogodki preteklosti ne današnje igrice velikih sil. Če zmoremo pogledati drug drugemu v srce, se lahko zavemo, kako izjemen narod smo Slovenci. Kako smo se kljub majhnosti uspeli obdržati v deželici na križpotju Evrope ter marsikje po svetu spletli nova gnezda. V primerjavi z drugimi narodi imamo glede na število prebivalcev neverjetno veliko število uspešnih znanstvenikov, športnikov, umetnikov ... pa morda premalo narodne samozavesti in povezanosti. Verjamem, da bi lahko ustvarili še veliko lepega in dobrega za vse, če bi si ne glede na bremena preteklosti prisluhnili, se spoznali, spoštovali in se povezali. Tako kot so se za pripravo in uresničitev letošnjega srečanja Dobrodošli doma pod okriljem Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu povezale štiri nevladne organizacije, ki negujejo stike s Slovenci zunaj meja domovine: Združenje Slovenska izseljenska matica, Izseljensko društvo Slovenija v svetu, Rafaelova družba in Svetovni slovenski kongres.

Edita Žugelj

Romanje treh Slovenij

Še zadnja točka v nizu dogodkov, povezanih s Slovenci po svetu, bo pa potekala med 1. in 4. avgustom v organizaciji Rafaelove družbe, z obiskom kar 4 držav: obiskali bodo Prekmurje, nato Porabje (Madžarska), nadaljevali pot k Slovenskem na avstrijskem Štajerskem, potovanje pa zaključili na Sv. Višarjah. Na tej slovenski božji poti, sicer na italijanskih tleh, bo 4. avgusta potekalo 31. Romanje treh Slovenij.

Svetovni slovenski kongres

V petek, 5. julija, je na Institutu “Jožef Štefan”, pod častnim pokroviteljstvom predsednika Boruta Pahorja, v Ljubljani potekala IV. Konferenca slovenskih mladih raziskovalcev in študentov iz sveta in Slovenije.

Osrednje programske točke teh izjemno bogatih predavanj priznanih in izkušenih

predavateljev, so vključevale problematiko pomanjkanja motivacije za mlade raziskovalce in študente, da se vrnejo v Slovenijo in še druge zanimive teme. Med predavatelji je bil tudi argentinski Slovenec Jože Rožanec, ki je svojemu prispevku dal naslov “Dobre prakse na področju izobraževanja”.

Slovenija, moj dom brez mej,
ker nosim te s seboj.
Kjer rod je moj, kjer sin je tvoj,
tam si Slovenija!

Izbrala in pripravila Mariana Poznič

OkrOgle OBLETNICE | Dr. Mirko Gogala (1919 - 2015)

Pred 100 leti - 17. julija leta 1919 - se je rodil dr. Mirko Gogala, slovenski izseljenski duhovnik, doktor teologije, profesor, sodnik cerkvenega sodišča, škofijski upravitelj, kulturnik, predavatelj in pisatelj. Bil je eden velikih osebnosti verskega in kulturnega življenja slovenske skupnosti v Argentini.

Življenjepis dr. Mirka Gogala:

Miroslav (Mirko) Gogala je bil rojen 17. julija 1919 v Šmarju-Sap pri Ljubljani. Ker je bil njegov oče železniški uradnik, je bil večkrat prestavljen. Prva misel in želja, da bi postal duhovnik, se mu je porodila v zadnjih razredih ljudske šole na Dovjem, kamor je hodil iz Mojstrane. To misel je utrjeval v času srednje šole v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. Šele po maturi leta 1939 se je dokončno odločil, da vstopi v bogoslovje. Zaradi vojnih razmer se ni več mogel vrniti na svoj dom in je našel zatočišče pri družini Oblak v Šentjoštu nad Horjulom. Doživel je partizanski napad na prvo vaško stražo in požig vasi. Vse ga je močno pretreslo. 11. junija 1944 ga je škof dr. Gregorij Rožman posvetil v duhovnika, tri dni zatem pa je pel novo mašo v Šentjoštu, ob času, ko je bilo slovensko ozemlje še vedno pod nemškimi okupatorjem in komunistična revolucija v polnem razmahu.

Maja 1945 se je umaknil na Koroško in se tam pridružil skupini bogoslovcev. Iz Celovca je šel v Italijo, kjer je študiral na rimski papeški univerzi. Leta 1948 je prišel v Argentino, kjer je napravil doktorat iz teologije. Leta 1989 je bil imenovan za papeškega častnega prelata. Od leta 1943 je deloval kot kaplan v vojaški bolnici v Campo de Mayo, kjer je deloval s protokolarnim činom podpolkovnika. Za to delo mu je leta 2005 vrhovno poveljstvo argentinske vojske kot prvemu duhovniku podelilo odlikovanje sv. Luka.

Medtem je bil profesor na raznih višjih šolah, semeniščih in na Teološki fakulteti univerze Del Salvador. Poleg tega je bil tudi sodnik cerkvenega sodišča v škofiji San Martin. Nekaj let je bil tudi škofijski upravitelj, ko je bil škofijski sedež prazen oz. ob odsotnosti škofa zaradi bolezni.

Nad 20 let je bil voditelj študijskih in pastoralnih sestankov in tečajev za duhovnike. Dolga leta je bil asistent škofijskega odbora

Katoliške akcije. Od leta 1994 je bil generalni direktor vseh škofijskih šol, ki jih je čez 30 in imajo več kot 10.000 učencev.

Kljub vsemu delu med argentinskimi verniki je bil vedno povezan s slovensko skupnostjo in jo je po svojih možnostih pomagal graditi in oblikovati. Bil je soustanovitelj in sourednik revije "Omnes unum" (Vsi eno), ki je povezovala slovenske duhovnike v izseljenstvu po svetu. Bil je več let član konzorcija verske revije "Duhovno življenje" in je sodeloval pri njej. Mnogokrat je vodil duhovne vaje za fante in dekleta, za može in žene. Večkrat je predaval raznim organizacijam po krajevnih slovenskih domovih. Sodeloval je pri Slovenski kulturni akciji (SKA). Ko je leta 1966 pri njej bil ustanovljen teološki odsek, je postal njegov član. Kasneje je dolga leta bil vodja tega odseka. Iz tega sodelovanja je nastala knjiga "Usoda izseljencev", ki jo je leta 1996 izdala SKA.

Umril je 6. avgusta 2015 in je pokopan na pokopališču škofijskega semenišča v San Miguelu.

Usoda izseljencev

326 strani obširna knjiga "Usoda izseljencev" vsebuje predavanja, ki je dr. Gogala imel v okviru rednih kulturnih večerov Slovenske kulturne akcije. Predavanja iz let 1965-1994 so v knjigi razvrščena po časovnem zaporedju. Vsebinsko so zelo raznovrstna:

1965: Predavanje o zakonu, dužini in narodnosti in njihovih pravih temeljih.

1968: Predavanje o teologiji dialoga.

1969: Cerkev in problematika Latinske Amerike, razvoj revolucionarne misli, kjer razpravlja o teologiji osvoboditve.

1971: Predavanje o problematiki naše politične emigracije v luči cerkvenega nauka.

1975: Integracija in asimilacija pri izseljencih.

1975: Znova razpravlja o "teologiji osvoboditve" - Od Medellina do Pueble.

1992: Ideologija, politika in vera.

1994: Kaj je z našo ideologijo?

Nekaj misli dr. Mirka Gogala:

• "Med nami (je bila) beseda dialog sicer na dnevnem redu, vendar na zelo 'slabem glasu'. Saj nas je vedno znova spominjala na dialog s komunisti, pri katerem je bil udeležen sam Vatikan. To novo zadržanje do komunistov je vpejal v Cerkev Janez XXIII., ki je tudi sklical 2. Vatikanski koncil. Ta papež je sprejel Adžubeja in Hruščeva, posredoval je za mir med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami severne Amerike. Kasneje je Pavel VI. navezal dialog tudi s Titovo vlado in končno z njo podpisal 'protokol' (25. junija 1966). Če sedaj gledamo nazaj na te dogodke, laže razumemo, da se vse to ni zgodilo brez vodstva božje Previdnosti. Janez XXIII. je s tem ravnanjem zabijal zagozde v razpoke, ki so se pokazale na berlinskem zidu, da bi se vedno bolj širile. Pavel VI. je to njegovo delo nadaljeval, dokler ni prišel Janez Pavel II. in zadal berlinskemu zidu 'milostni' sunek, da se je dokončno zrušil. Zato naša politična emigracija, ki je izrazito protikomunistična, dialoga Vatikana s komunisti ni in ni mogla razumeti, še manj pa odobravati. Vse to je imelo za posledico, da se nam je zameglil jasen pogled na dialog sploh. Nismo ga znali več prav vrednotiti kot enega najodličnejših pojavov človeške dejavnosti in kulture. Zato je bil tudi dialog med nami samimi zelo otežkočen"

• "Sam izseljenec med izseljenci (...) sem na lastni koži skušal, kako težko se je živeti v nove razmere in najti pravo obliko sožitja z nepoznanimi osebami v tujem kraju. To je bil moj lastni eksistenčni problem, ki sem mu skušal najti pravo rešitev. Pri tem sem dobil veliko in nepogrešljivo oporo prav v naši slovenski skupnosti. Čeprav sem kot duhovnik

ves čas v dušnem pastirstvu med neslovenskimi verniki, sem bil vendar vedno tesno povezan s slovensko skupnostjo. Njene težave in potrebe sem smatral za svoje lastne težave in potrebe. Zato sem tudi po svojih možnostih to skupnost pomagal graditi in oblikovati."

• «Otroci izseljencev ne pripadajo nujno isti narodnosti kot njihovi starši, ali pa vsaj ne v isti meri. (...) Potomci izseljencev nimajo iste domovine, iste rodne grude kot starši. Kar je za izseljenca prava osebna domovina, je za sina, rojenega izven nje, kvečjemu le domovina njegove narodnosti ali le domovina njegovih staršev. In kar je za sina prava osebna domovina, je za njegovega očeta izseljenca kvečjemu le druga, adoptivna domovina."

• "Družinska vzgoja je potemtakem kot podlaga vsake vzgoje tudi nenadomestljiva predšola narodne vzgoje. To pomeni, da je od narodno-vzgojnega dela naših družin predvsem odvisno, kako dolgo se bomo izseljeni Slovenci v bodočih rodovih še obdržali kot taki. (...) Za učinkovito narodno vzgojo je bistveno, da znajo starši v družini ustvariti stalno slovensko narodno ozračje, da bo otrok neprenehoma vsrkaval vase slovenstvo in tako v sebi vedno bolj izrazilo oblikoval svoj slovenski narodni značaj. Zlasti je važno, da se v družinah res stalno slovensko govori, slovensko bere, slovensko poje, slovensko moli. Saj je prav jezik nosilec in posredovalec velike večine narodnih kulturnih dobrin. Zato se bodo potomci najhitreje raznarodili, če bodo izgubili svoj jezik ali se mu sploh ne bodo priučili."

• "Izseljenci smo kakor kos zemlje, ki se je ločil od narodne celine in plava v morju druge narodnosti. Zato moramo v skrbi za svojo narodnost najti pravičen odnos do narodne skupnosti v domovini kakor tudi do naroda, kjer smo se naselili. (...) Prišli smo kot politični begunci s trebihom za kruhom in konec nas bi bilo, če nas nobena od dežel, ki niso naša domovina, ne bi hotela sprejeti. Ker pa nam je Argentina odprla svoja vrata, smo se rešili ne le kot poedinci, temveč tudi kot skupnost. Veliko tega, kar bi nam v rednih razmerah dajala domovina, nam že skoro 20 let dejansko daje Argentina. Zato za nas ni več tujina, temveč jo po vsej pravici lahko imenujemo drugo domovino. »

Pripravil Jože Jan

RAZSTAVA 80 LET LOŠKEGA MUZEJA

V sredo, 19. junija 2019, je Loški muzej Škofja Loka v Galeriji na Loškem gradu odprl razstavo 80 let Loškega muzeja. V letošnjem letu, ko Loški muzej praznuje 80 let od ustanovitve, v muzeju skozi vse leto poteka program, preko katerega na različne načine obeležujejo obletnico, aktualna razstava pa je eden od pomembnejših delov praznovanja.

Na razstavi 80 let Loškega muzeja, katere avtorici sta kustosinji Marija Demšar in Biljana Ristič, so predstavljeni obrazi muzeja skozi čas.

Prvi del razstave pojasnjuje začetke zbirateljstva kulturne dediščine na Loškem, ki so posledično leta 1939 vodile do ustanovitve muzeja. Med prvimi zbiratelji sta omenjena pravnik, starološki plemič in zbiratelj Karel Friderik Jožef pl. Strahl in starološki duhovnik ter umetnostni zgodovinar Janez Veider.

Pobuda za ustanovitev muzeja je prišla od domačinov, loških profesorjev članov profesorskega ceha, ki so se na pobudo profesorja Ivana Dolenca in duhovnika Jakoba Šolarja, pričeli zbirati avgusta leta 1930. Leta 1936 so pripravili obsežno obrtno-industrijsko razstavo. Avgusta 1936 je na srečanju profesorskega ceha France Planina predlagal ustanovitev Loškega muzeja. Posledično je bilo

julija leta 1937 ustanovljeno Muzejsko društvo Škofja Loka ter ob podpori škofjeloške občinske uprave 27. avgusta 1939 v rotovžu na Mestnem trgu odprtje prvih zbirk muzeja v Škofji Loki. Ob ustanovitvi je bil Loški muzej prvi javni muzej na območju Gorenjske ter med prvimi petimi javnimi muzeji na Slovenskem izven Ljubljane.

Glavni nosilci delovanja Muzejskega društva Škofja Loka so bili mladostni prijatelji "podnunci" zgodovinar dr. Pavle Blaznik, literat dr. Tine Debeljak in profesor geografije France Planina, ki so živeli pod Nunsko cerkvijo v mestnem jedru Škofje Loke. Veseli smo, da je

na omenjeni razstavi verjetno prvič po drugi svetovni vojni njihova vloga pravilno in enakopravno prikazana, saj je bil dr. Debeljak dolga leta zamolčan. Višek takega odnosa je bil na priložnostni razstavi Loškega muzeja ob tisočletnici Škofje Loke leta 1973, ko je pod portretom dr. Debeljaka slikarja Franca Koširja pisalo: »Portret neznanega moža«.

V posebni vitrini so prikazana njihova glavna knjižna dela: Blaznikov zgodovinski prikaz Škofja Loka in loško gospostvo, Planinov geografski prikaz Škofja Loka s Poljansko in Selško dolino, ki sta izšli leta 1973 ob tisočletnici Škofje Loke, ter Debeljakova Črni Kamnitnik Loma negra, ki jo je leta 2003 ob stoletnici Debeljakovega rojstva pripravil in uredil njegov vnuk Marko Vombergar, izdala pa založba Družina v sodelovanju z Muzejskim društvom Škofja Loka. Ob tem dodajmo, da je Debeljak ob tisočletnici Škofje Loke v Buenos Airesu izdal spomine profesorja Ivana Dolenca z naslovom Moja rast.

Posebno mesto na razstavi ima tudi domoznanski zbornik Loški razgledi, ki ga od leta 1954 izdaja Muzejsko društvo Škofja Loka.

80-letna zgodovina Loškega muzeja čudovito pokaže, da muzej ni samo zaprašeno skladišče starih predmetov, ampak živo domovine kulturne dediščine, ki nenehno raste, se spreminja in dopolnjuje z novimi predmeti in

spoznanji. Muzej je v času svojega delovanja zamenjal tri lokacije (predvojno Stari rotovž, po vojni Puštalski in Loški grad) in letos mineva 60 let, odkar domuje na Loškem gradu.

Ob letošnji obletnici želijo sodelavci Loškega muzeja obiskovalcem predstaviti, kako raznovrstno je muzejsko delo, in pokazati plati muzejskega dela, ki so praviloma skriti javnosti. Zadnji del razstave obiskovalce popelje skozi delovne procese kustosa kot osrednjega muzejskega delavca in glavnega skrbnika kulturne dediščine, ki jo hrani muzej.

Poleg muzejskih predmetov so največje bogastvo muzeja ljudje; tisti, ki tu delajo, vsi, ki z njimi sodelujejo, in njihovi obiskovalci. Velik del pozornosti tako namenjajo ljudem, ki so skozi čas oblikovali in obiskovali Loški muzej.

V torek, 9. julija 2019 so si razstavo ogledali Jure Komar, predsednik Zedinjene Slovenije, z ženo Lenčko ter Mariana Poznič, urednica Svobodne Slovenije, v spremstvu prijateljev iz Škofje Loke Helene Janežič, Blaža Karlina in Aleksandra Igljčarja, predsednika Muzejskega društva Škofja Loka, z ženo Mileno.

V soboto, 13. julija 2019 so si razstavo ogledali Mojca in Marko Vombergar, vnuka dr. Tineta Debeljaka, ter njegova pravnuka Simon in Luciana.

Sandi Igljčar ZA SVOBODNO SLOVENIJO

ZA BOGA JE NAŠ VSAKDAN

Živeti, kakor je živel in delal Jezus, je hrepenenje in stalni napor, ki si ga nalaga kristjan sam. Krščansko življenje je posnemanje Jezusa Kristusa. Je konkreten vsakdanji odgovor na Jezusovo vabilo na začetku delovanja: Spreobni se in veruj evangeliju! In naročilo na koncu pred vnebohodom: Hodi za menoj.

Kar je bilo rečeno apostolom, je rečeno nam. Cerkev je kraj, kamor prihajamo iskat rešitev. Tu so na razpolago darovi odrešenja, ko sede z nami k mizi Jezus. Pot do teh darov je ena: Spreobni se in veruj evangeliju in Hodi za menoj!

Pri tem smo lahko nepopolni, ker je vse naše življenje tako. Pomembno je, da delamo iz predanosti Bogu, iz ljubezni do Boga. Sveti Duh navdušuje, naj želimo narediti nekaj lepega za Boga, vendar ne zavrne uspehov z napako.

Naj to povem v podobi. Majhen otrok ima rad svojo mamo. Za dar ji izdelava in prinese z veseljem risbico, narisal je s svinčnikom svojo mamo. Poteze so nerodne, mamina postava kot krompir. Otrok pa prinese sliko s svetlimi, žarečimi očmi in jo izroči materi. In ona jo sprejme z občudovanjem, ne gleda na nerodno podobo, kajti zanjo je lepa. Naslikal jo je njen otrok. In mama vesela hvali mojstrovino brez sprenevedanja. Njej je slika dragocena.

Tako ravna Bog z nami. Veseli se tudi naših nepopolnih življenjskih izdelkov, če mu jih prinašamo z zaupljivim srcem, ki hoče slaviti Boga, ga počastiti. Prizadevali smo si narediti nekaj izjemno lepega, pa so nastale med lepimi tudi okorne, nelepe poteze, praske in brazgotine našega vsakdanjega življenja. Naša podoba ni vedno blesteča. In vendar jo lahko prinesemo pred svojega Boga. Z zaupanjem in vdane srca postavimo predenj svoje prizadevanje, svojo nepopolno ljubezen do njega. Tudi če naše delo ni mojstrovina življenja, vemo, da Bog vidi v svoji naklonjenosti do nas lepoto, ker je prizadevanje njegovega otroka, ki ga ljubi.

Živa vera je to, da priznavamo svojega nebeškega Očeta. Je odločitev, da mu želimo prinašati najboljše, kar zmoremo. To pomeni, da ne umikamo svojega življenja v samoljubje in zasebnost, ampak hočemo dati čast svojemu Stvarniku in Odrešeniku v vsaki situaciji, v vseh razmerah. Za Boga ni treba iskati idealnega časa ali kraja, največjo možnost imamo vsak dan v družini, na delu, na počitnicah ...

Janez Pucelj

NAŠA LUČ, JULIJ/AVGUST 2019

KOLENDAR

26. julija do 28. julija
Duhovne vaje za moške in žene

4. avgusta
Mladinski dan v San Martinu

10. avgusta
Festival folklorne skupine MLADIKA

V četrtek, 18. julija 2019, nas je po dolgi bolezni zapustil naš župnik č. g. Igor Grohar. Sanmartinčani smo neizmerno hvaležni, da je bil šest let naš duhovni vodja. Spoznali smo dobrega in zvestega duhovnika ter dobro osebo.

Ni ga več med nami, trdno pa upamo, da imamo novega priprošnjika v nebesih. Verujemo in smo prepričani, da je pokojni duhovnik Igor na pragu večnosti že zaslišal tolažilno besedo Jezusa Kristusa:

Pridi, dobri in zvesti služabnik. Bil si mi zvest, pojdi in spočij se v veselju svojega Gospoda. (prim. Mt. 25,21).

V hvaležnosti za dar življenja in dar mašništva se ga spomnimo v molitvi.

Slovenski dom San Martín

Bodi zvest vse do smrti,
govori Gospod in dal
ti bom venec življenja.

(RAZ 2,10 C)

V četrtek, 18. julija 2019, nas je zapustil

† Č.G. IGOR GROHAR

S hvaležnostjo Bogu za njegovo duhovniško delo med nami ga priporočamo v molitev, družini pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Naj mu sveti večna luč!

Zedinjena Slovenija - Medorganizacijski svet

Buenos Aires - Argentina

NEDELJA, 4. AVGUST 2019

51. MLADINSKI DAN V SAN MARTINU

8.00 Začetek tekmovanj   12.30 Dviganje zastav
11.30 Sveta maša   13.00 Kosilo

DOBRODELNA NABIRKA ZA
AKAMASOA ARGENTINA

Riž, polenta, leča, olje, sladkor, moka,
makaroni, nestum, vitina, polno trajno mleko

Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKI DOM SAN MARTÍN Ramón Carrillo 2362 - San Martín

S PODPORO URADA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

SREČANJE

narodnostnih skupin

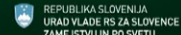

SOBOTA,
10. AVGUST
OB 20. URI

Naš dom
San Justo

H. Yrigoyen 2728
San Justo
Buenos Aires

2019

Svobodno Slovenijo podpirajo

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti
PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX
SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC
LABORATORIOS CKC
ARGENTINA S.A.

CA
CONSULTORES
ASOCIADOS

OBLAK
ABERTURAS

SVOBODNO SLOVENIJO SOFINANCIRA URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini

Ustanovitelj Miloš Stare

Lastnik društvo Zedinjena Slovenija

Predsednik Jure Komar

Uredniški odbor

Mariana Poznič, Cecilija Urbančič, Lucijana Hribar,
Sonja Tomazin, Jože Jan, Jože Lenarčič, Miloš Mavrič,
Marko Vombergar in Tomaž Žužek.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina

email svobodna.ba@gmail.com

www.svobodnaslovenija.com.ar

Priloga s slikami

SLOVENIJA, MOJ DOM BREZ MEJ!

Praznik slovenske državnosti v Gorici

Zvone Podvinski

Seja Sveta vlade za Slovence po svetu

XVIII. Vseslovensko srečanje v Državnem zboru

Slika RAFAELOVA DRUŽBA

Slike slovinci.si

Priloga s slikami

SLOVENIJA, MOJ DOM BREZ MEJ!

NUK - razstava "Sosedje Slovenci - Slovenci na Hrvaškem"

Slika uszs.gov.si

Slika SSK

Svetovni slovenski kongres

Nogometno prvenstvo Slovencev po svetu

Dobrodošli doma

Slike uszs.gov.si

Slike Slovenska izseljenska matica

Slike gorenjskiglas.si

Slike uszs.gov.si

Priloga s slikami

SLOVENIJA, MOJ DOM BREZ MEJ!

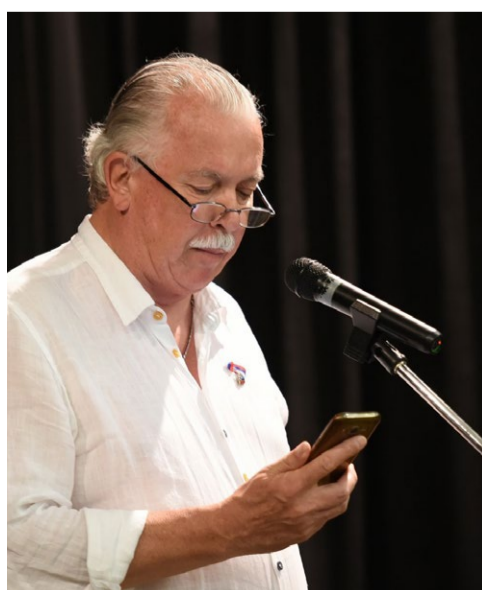
Pesmi mojih domovin

Romanje treh Slovenij

Slika RAFAELOVA DRUŽBA

Tabor Slovencev po svetu

Slike Vatican News